

end paa Øst- og Sydsiden af Skagens Gren, det er rigtigt nok. Men naar man vil anstille Sammenligning mellem de Beløb, som Ministrens Teknikere kræve, henholdsvis til en Havn ved Skagen og paa Jyllands Nord- eller Vestkyst, kan man ikke nøjes med alene at henvise til Naturkræfterne. Der maa andet til for at godtgøre Rigtigheden af de enorme Summer, der komme frem i Overslagene, naar der er Tale om Havneanlæg paa Nord- eller Vestkysten, end netop en Henviisning til Naturkræfterne.

Jeg har udtalt min Glæde over, at den ærede Minister ikke vil slaa Øhavns-spørgsmaalet helt ud af sine Tanker, men lidt længere henne i Foredraget fremkom han rigtignok med nogle Udtalelser, som nedsatte denne Glæde ret betydeligt, idet Ministeren mente, at naar han skulde være bunden til det Beløb, her er Tale om, $1\frac{3}{4}$ Mill., vilde han ikke kunne bygge nogen Øhavn, dels fordi — saaledes forstod jeg ham i alt Fald — de Konstruktioner, der ere benyttede i Planen for Øhavnen, ikke ere tilstrækkelig stærke eller ikke saa stærke som de Konstruktioner, Kommissionen har tænkt sig anvendte ved den landfaste Havn, dels fordi det vilde være nødvendigt at bygge Øhavnen endog længere fra Land, end den paagældende Forslagsstiller har tænkt sig. Hvad angaar den første Paastand af Ministeren, da har jeg paa ny undersøgt og med stor Omhyggelighed læst Kommissionens Udtalelser angaaende Havnen ved Skagen, og jeg har ikke kunnet se, at det var muligt at forstaa Kommissionen anderledes, end jeg har forstaaet den tidligere. Den udtaler med Hensyn til Bekostningsspørgsmaalet kun disse faa Ord, som jeg vil referere ordret: „Med Hensyn til Størrelsen af Omkostningerne ved Bygningen af de to Havne, henholdsvis en Øhavn og en landfast Havn, er Forholdet det, at naar der saa vidt muligt lægges de samme Overslagspriser til Grund og stilles samme Fordringer til Materiale og Udstyrelse, samt naar Administrationsudgifter og uforudsete Udgifter beregnes paa samme Maade, vil Bekostningen for den landfaste Havn ikke alene ikke blive større, men snarere mindre end for Øhavnen.“ Jeg synes, at de Ord ere saa klare, at der ikke kan være mere end en Mening om dem. Det ligger altsaa klart i Kommissionens Udtalelser, at den mener, at der ikke er nogen væsentlig Forskel paa Bekostningen ved Anlægget af disse to Havne. Saaledes som Forslagene ere stillede fra de to Forslags-

stillere, de Herrer Ingeniør Berg og Ingeniør Zahrtmann, vil det erindres, at Øhavnen er billigst, men, siger Kommissionen, det vil ikke kunne opretholdes. Hvis man vil lægge ganske den samme Beregningsmaade til Grund for begge Havne, vil Øhavnen ikke blive billigere, maaske lidt dyrere, men det er saa nær ens, at der ikke er nogen Grund til af Hensyn til Bekostningsspørgsmaalet at lade sig afskrække fra en Øhavn, hvis man ellers vil anse den for hensigtsmæssigst.

Men med Hensyn til Spørgsmaalet, om det skulde være nødvendigt at bygge Øhavnen endnu længere ude fra Land, end Ingeniør Zahrtmann har foreslaaet i sit Projekt fra 1897, maa jeg sige, at jeg ikke har kunnet forstaa den ærede Ministers Motivering for den paastaaede Nødvendighed. Ministeren udtalte, saa vidt jeg hørte, at hvis man ikke tilvejebragte et vist bestemt Forhold — Ministeren nævnte ikke hvilket Forhold — mellem Havnens Størrelse og dens Afstand fra Land, vilde man risikere, at Havnen gav saa meget Læ for Strømmen inden for Havnen, at dette Strømløb vilde sande til, og Havnen vilde maaske derved efterhaanden blive en landfast Havn i Stedet for en Øhavn. Den ærede Minister har Ret i, at der naturligvis skal være et vist rimeligt Forhold imellem Havnens Størrelse og dens Beliggenhed fra Land, men reelt og formelt gaar denne Betragtning i modsat Retning af det, som man indtil denne Dag har betragtet som et Aksiom, der ikke kunde bestrides, nemlig, at jo mere man indsnævrer Bredden af et Strømløb, desto skarpere bliver Strømmen, og desto mere skærer den ud i Bunden. Det er et Forhold, den ærede Minister kan faa bekræftet af enhver af sine Teknikere, og som man har været klar over indtil denne Dag. Jeg skal indrømme, at der er adskilligt i det Forhold, vi her behandle, nemlig Spørgsmaalet om en Kyststrøm, som kan modificere denne Betragtning, men den staar sikkert og urokket fast, dertil have vi saa mange Erfaringer fra det daglige Liv. Vil man sikre sig, at Strømmen uddyber sig selv, skærer sig selv et dybere Leje, har man praktisk set intet andet Middel end at indskrænke Bredden. Det har hidtil været en ubestridelig Kendsgerning, som uendelig mange Eksempler fra det daglige Liv bekræfte. Jeg indrømmer, som sagt, at Forholdet bliver noget anderledes her, hvor man har med en Kyststrøm at gøre, der er stærkt opfyldt af Sand. Men kan man foranledige ved